

**EESTI FINANTSTEENUSTE TURG
seisuga 31.12.2009**

Käesoleva Finantsinspeksiooni poolt koostatud analüüsi eesmärgiks on anda ülevaade Eesti finantsteenuste turu ja turuosade kohta. Kuigi Finantsinspeksioon teeb kõik endast oleneva, et käesolevas analüüsis sisalduv informatsioon oleks õige ja täpne, ei eelda ega võta Finantsinspeksioon kohustust tulevikus igakordselt informeerida analüüsis toodud faktiliste asjaolude muutumisest ning selliste muudatuste võimalikust mõjust. Finantsinspeksioon ei vastuta kahju eest ega võta kohustusi, mis tulenevad või on seotud käesoleva analüüsi ja/või selles esitatud informatsiooni kasutamisega.

I. Finantsteenuste mahud

2009. aastal finantsteenuste mahu langus peatus ning finantsteenuste turul oli näha märke stabiliseerumisest.

Hoiuste koondmaht kasvas aastaga 5,7%, sh tähtajaliste ja säästuhoiuste maht 12%.

Laenuportfellide koondmaht vähenes 2009. aastal 5,7%. 2009. aasta lõpus oli krediidasutuste koondlaenuportfelli suurus 245 miljardit krooni, sealhulgas moodustasid Eesti residentidest isikute laenud 237 miljardit krooni.

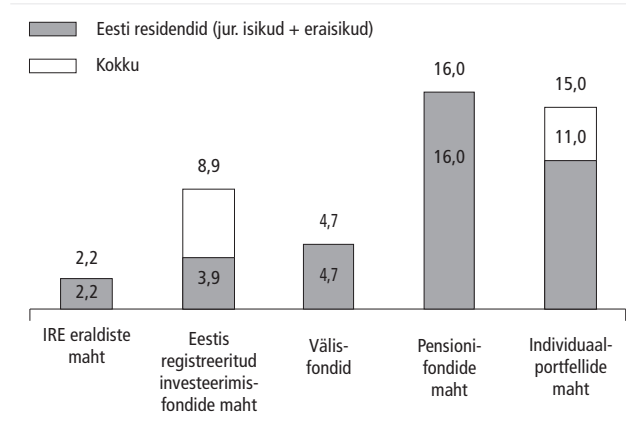
Investeeringivaldkonnas oli paranemise märke: kuigi 2009. aastal vähenes investeerimisriskiga elukindlustuses (IRE) laekunud kindlustusmaksete maht 13%, siis fondisektoris kasvas fondide (sh pensionifondide) koondvarade maht 17%. Individuaalportfellide koondmaht kasvas 27%.

Säästmisele suunatud finantsteenustesse – sh IRE tooted, investeerimisfondid, pensionifondid, individuaalportfellid ning tähtajalised ja säästuhoiused – oli paigutatud 133 miljardit krooni (2008. aasta lõpu seisuga 111 miljardit krooni).

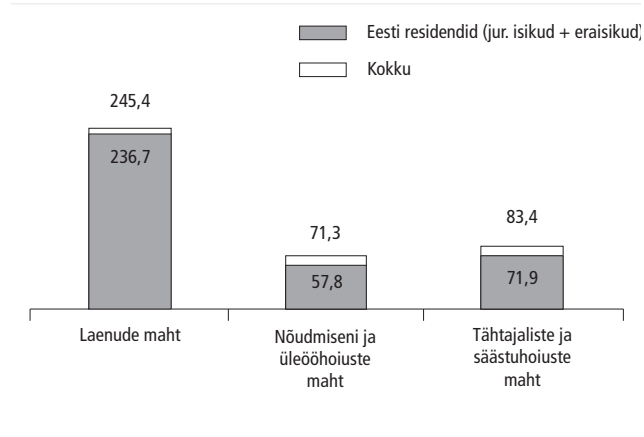
Kindlustusvaldkonnas valitsesid langustrendid: elukindlustuses (v.a IRE) vähenes kindlustusmaksete maht aastaga 6%, kahjukindlustuses 9%. Samas kasvas huvi kindlustusliikide vastu, mis aitavad maandada riske keerulistes majandusoludes – surmajuhumikindlustuse ja rahalise kaotuse kindlustuse vastu.

Eesti finantsasutuste poolt pakutavate finantsteenuste mahud:

Erinevate investeerimisteenuste mahud (mld kr) seisuga 31.12.2009

Erinevate pangateenuste mahud (mld kr) seisuga 31.12.2009

Eesti finantsasutuste poolt osutatud investeerimis- ja pangateenuste maht, sh andmed Eesti residentidest eraisikute kohta (mld kr, seisuga 31.12.2009):

Teenus	Kokku mld EEK	Sealhulgas Eesti residentidest eraisikud	
		mld EEK	osakaal koguteenuses
Investeeringufondide maht	8,9	1,1	12%
Pensionifondide maht	16,0	16,0	100%
Eestis pakutavad välisfondid	4,7	1,2	26%
IRE eraldiste maht	2,2	2,2	100%
Individuaalportfellide maht	15,0	1,0	7%
Laenude maht	245,4	116,0	47%
Nõudmiseni ja üleõhoiuste maht	71,3	23,3	33%
Tähtajaliste ja säästuhoiuste maht	83,4	32,6	39%
Investeeringis- ja muude hoiuste maht	2,6	1,8	69%

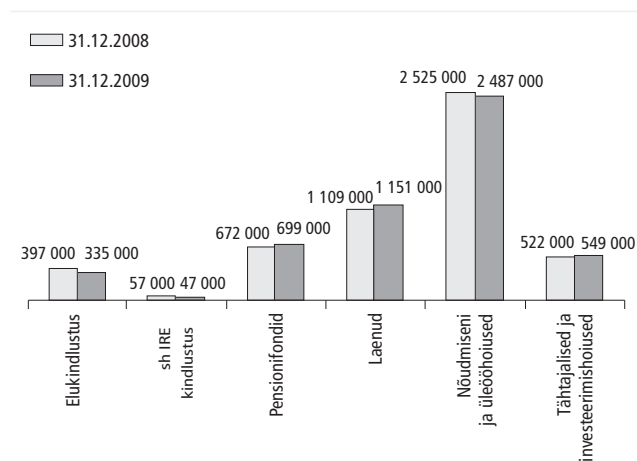
2. Eraisikutest klientide jaotus teenuste lõikes

Lepingute arvu järgi on Eestis enimkasutatud teenuseks nõudmiseni hoius (arvelduskonto). Eraisikutele kuulus 31.12.2009 seisuga **2 487 000 arvelduskontot**¹ (paljud eraisikud omavad mitut arvelduskontot).

Teiseks eraisiku poolt enamkasutatavaks finantsteenuseks on laen. 31.12.2009 seisuga oli eraisikutega sõlmitud **1 151 000 laenulepingut**².

Pensionifondidega sõlmitud lepingute arv on aastaga kasvanud 672 000-lt 699 000-ni. Tähtajaliste, säästu ja investeerimishoiuste lepingute arv kasvas 522 000-lt 549 000-ni. Elukindlustuses ja sh IRE kindlustuses vähenes lepingute arv vastavalt 397 000-lt 335 000-ni ja 57 000-lt 47 000-ni.

Erasisikute lepingute arv finantsteenuste lõikes

¹ Arvesse on võetud vaid hoiused rahaliste vahenditega.

² Oluline märkus: Analüüs ei arvesta asjaoluga, et mõni isik võib olla sõlminud mitu lepingut.

3. Elukindlustus

2009. aastal kogusid elukindlustusseltsid Eestis kindlustusmakseid 1,2 miljardit krooni³ (2008. aastal: 1,3 miljardit krooni). Võrreldes aastataguse perioodiga vähenes kindlustusmaksete maht ligi 10%. Kindlustusmaksete vähenemine sektoris tervikuna on tingitud kapitalikogumiskindlustuse ja investeerimisriskiga elukindlustuse (IRE) kindlustusmaksete vähenemisest vastavalt 14% ja 13% võrra.

Kindlustusmaksete langusele vaatamata on IRE endiselt suurima mahuga elukindlustustoodete mahuga 503 miljonit krooni. Kindlustusmaksete langus tõi kaasa IRE kindlustusliigi osatähtsuse jätkuva vähenemise: 46%-lt kõikidest laekunud kindlustusmaksetest 44%-le.

Investeerimisriskiga elukindlustusele järgnes kapitalikogumiskindlustus maksete mahuga 408 miljonit krooni (2008. aastal 474 miljonit krooni). Ülejäänud elukindlustustoodete lepingutesse laekus 244 miljonit krooni (2008. aastal 219 miljonit krooni).

Huvi on märgatavalt kasvanud surmajuhtumikindlustuse vastu, mille maht on kahe aastaga kahekordistunud ning mille osatähtsus kasvas 2009. aastal 7%-lt 9%-ni elukindlustusturust.

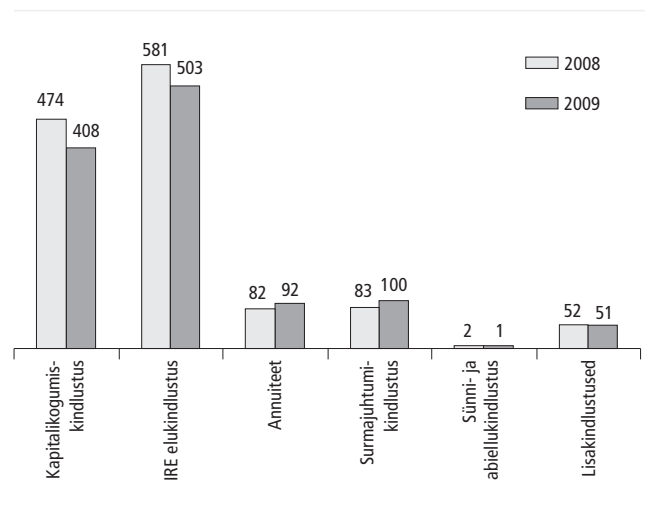
a. Tarbijad

2009. aasta lõpu seisuga oli Eestis tegutsevate elukindlustusseltsidega sõlmitud 212 275 elukindlustuse põhilepingut⁴ (2008. aasta lõpu seisuga 239 049 põhilepingut). Võrreldes aastataguse perioodiga vähenes sõlmitud lepingute arv peaaegu kõikides elukindlustuse liikides (v.a surmajuhtumikindlustus).

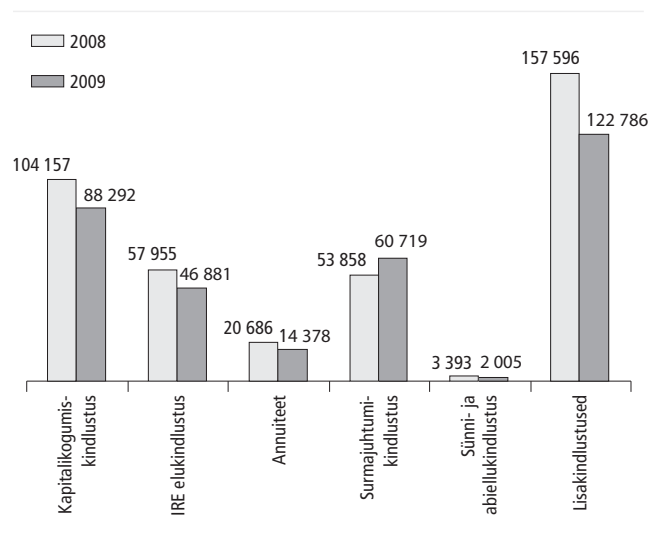
Vaatamata langusele jäi lepingute arvu poolest suurimaks põhi-kindlustusliigiks kapitalikogumiskindlustus lepingute arvuga 88 292 (2008. aasta lõpu seisuga 104 157 lepingut).

Üldine turujaotus:	Swedbank Life Insurance	38%
	SEB Elu- ja Pensionikindlustus	23%
	Sampo Life Insurance Baltic	24%
Kliente:	335 061 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	2009. a. laekunud kindlustusmaksed	
	kokku 1,2 mld kr	

Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa (mln kr)

Eestis sõlmitud jõusolevate elukindlustuslepingute arv (tk)

³ Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmaksleid.

⁴ Andmed sisaldavad ainult Eestis sõlmitud elukindlustuslepinguid.

Ainsaks elukindlustusliigiks, kus võrreldes aastataguse perioodiga toimus lepingute arvu kasv, oli surmajuhtumikindlustus, kus jõusolevate lepingute arv suurenes 53 858-lt 60 719-ni.

Lisakindlustuse lepinguid oli sõlmitud 122 786 (2008. aasta lõpu seisuga 157 596 lepingut).

Kindlustusmaksete mahu ja lepingute arvu vähenemisele vaatamata kasvas 2009. aastal keskmine kindlustusmaksete maht kõikide kindlustusliikide puhul. Enim suurenes keskmine maht annuiteedi puhul, kasvades aastaga 3 955 kroonilt 6 424 kroonini lepingu kohta.

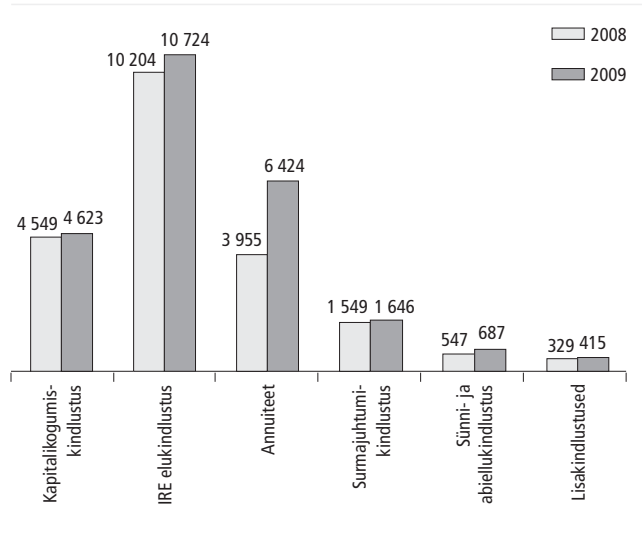
Suurimaks kindlustusliigiks mahu poolest jääb aga endiselt IRE elukindlustus, kus lepingu keskmine maht kasvas 10 204 kroonilt 10 724 kroonini.

b. Teenusepakkujad

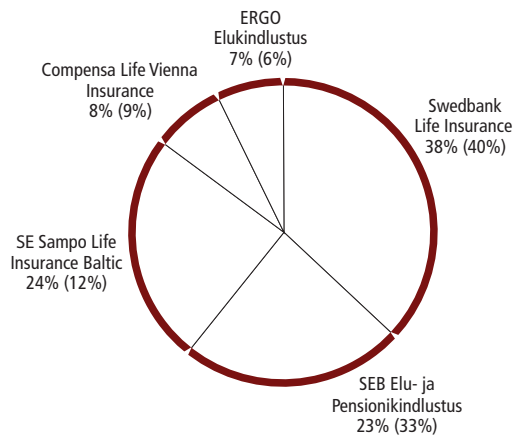
Aastataguse perioodiga võrreldes vähenesid kindlustusmaksed peaaegu kõigis elukindlustusseltsides. Erandiks oli Sampo Life Insurance Baltic, kus võrreldes 2008. aastaga suurenesid kindlustusmaksed üle 80%. Sellest tulenevalt on ka Sampo Life Insurance Baltic'u turuosa aastaga oluliselt suurenenud: 12%-lt 24%-ni.

Elukindlustuses on välja kujunenud juhtkolmik, kellele 2009. aasta lõpus kuulus 85% laekunud kindlustusmaksetest. Lisaks Sampo Life Insurance Baltic'ule kuulusid esikolmikusse Swedbank Life Insurance turuosaga 38% ning SEB Elu- ja Pensionikindlustus turuosaga 23%.

Keskmine lepingusse aastaga sissemakstud kindlustusmaksete summa (kr)

Elukindlustusseltside turuosad 2009. aastal laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2008)

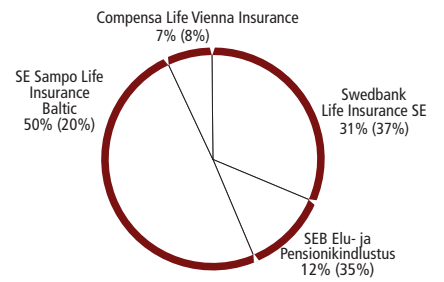
Turujaotuses toimusid suurimad muutused annuitedis ning IRE elukindlustuses.

Annuiteedi turujaotuses suurenes ERGO Kindlustuse turuosa 32%-lt 38%-ni ning Compensa Life Vienna Insurance'i turuosa vähenes 56%-lt 45%-ni.

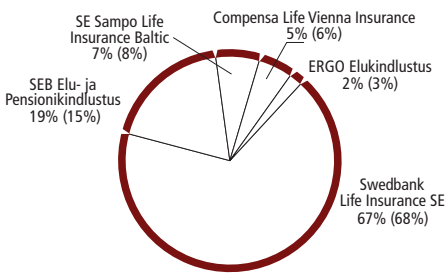
IRE elukindlustuse kindlustusmaksed kasvasid väga kiiresti Sampo Life Insurance Baltic'us, mille tulemusena on Sampo Life Insurance Baltic'u turuosa siin rohkem kui kahekordistunud, tõustes 20%-lt 50%-ni. Teiste turuosaliste osakaalud vastavalt vähenesid: Swedbank Life Insurance 37%-lt 31%-ni ja SEB Elu- ja Pensioni-kindlustusel 35%-lt 12%-ni.

Turujaotus: IRE elukindlustus

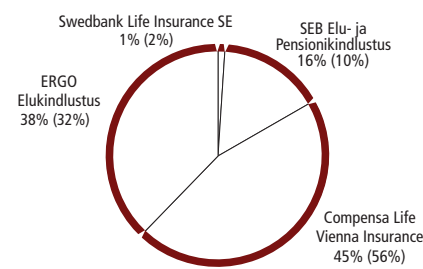
seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

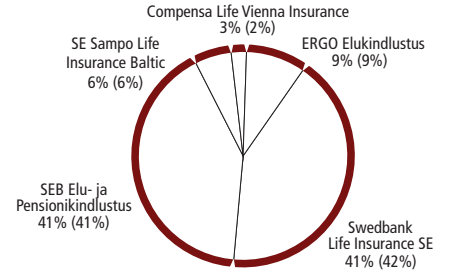
Turujaotus: surmajuhtumikindlustus

Turujaotus: annuited

Turujaotus: kapitalikogumiskindlustus

4. Kahjukindlustus⁵

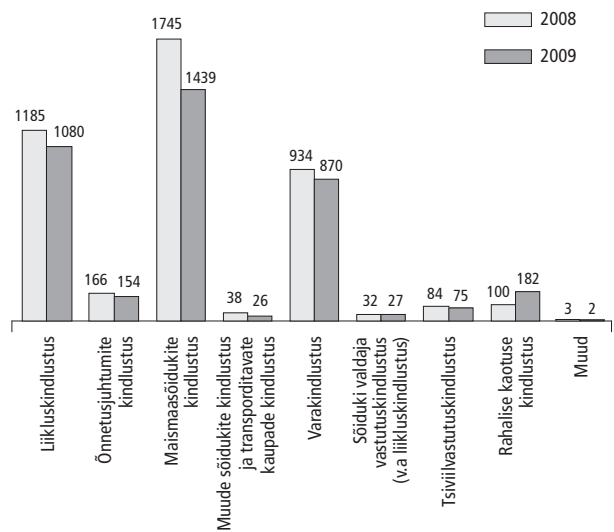
2009. aastal laekus Eestis registreeritud kahjukahjuseltsidele ja välismaiste kahjukindlustusandjate filiaalidele **kindlustusmakseid 3,9 miljardit krooni** (2008. aastal: 4,3 miljardit krooni), sh väliskindlustusseltside Eesti filiaalidele 645 miljonit krooni ehk 15% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest (2008. aastal 459 miljonit krooni ehk 11% kõikidest kogutud kindlustusmaksetest). **Peaaegu kõigis kahjukindlustuse liikides laekus vähem kindlustusmakseid kui aasta tagasi.** Erandiks on rahalise kaotuse kindlustus, kus maksete maht peaaegu kahekordistus: 100 miljonilt kroonilt 182 miljoni kroonini.

Suurim osakaal ehk 37% on endiselt maismaasõidukite kindlustusel ehk **kaskokindlustusel** (kindlustusmaksete maht 1,439 miljardit krooni) ning kohustuslikul **liikluskindlustusel** 28% (kindlustusmaksete maht 1,080 miljardit krooni). Neile järgneb varakindlustus osakaaluga 23% kindlustusmaksete mahuga 870 miljonit krooni.

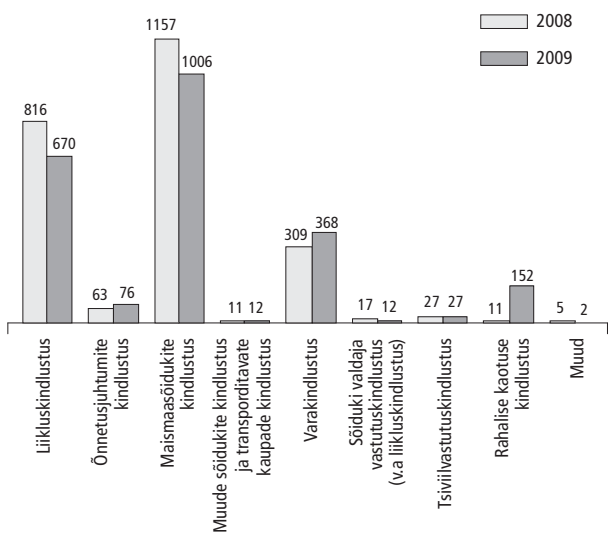
2009. aastal maksti hüvitistena välja 2,3 miljardit krooni (2008. aastal 2,4 miljardit krooni). Võrreldes aastataguse perioodiga vähenesid hüvitissummad liikluskindlustuses ning maismaasõidukite kindlustuses. Samas kasvas oluliselt rahalise kaotuse kindlustuse hüvitiste maht: aastaga kasvas nende maht 11 miljonilt kroonilt 152 miljoni kroonini. Ka varakindlustuses maksti hüvitissummasid rohkem.

Üldine turujaotus:	IF P&C Insurance	26%
	ERGO Kindlustus	19%
	Swedbank Varakindlustus	16%
Kliente:	info puudub	
Teenuse maht:	2009. a laekunud kindlustusmaksed 3,9 mld kr	

Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa (mln kr)

Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa (mln kr)

⁵ Andmed kahjukindlustuse kohta hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid.

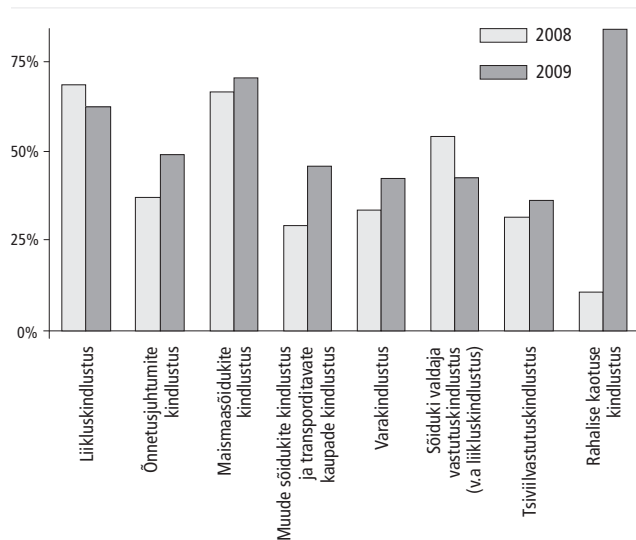
Andmed ei sisalda Eesti kindlustusseltside välisriikide filiaalides sõlmitud kindlustuslepinguid.

Kõrgeim väljamakstud hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse on rahalise kaotuse kindlustusel, kus võrreldes aastataguse perioodiga suurenes nimetatud näitaja 11%-lt 84%-ni.

Kaskokindlustusel moodustas väljamakstud hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse 70%, liikluskindlustusel 62% ning õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustusel 49%.

Hüvitiste suhe kindlustusmaksetesse

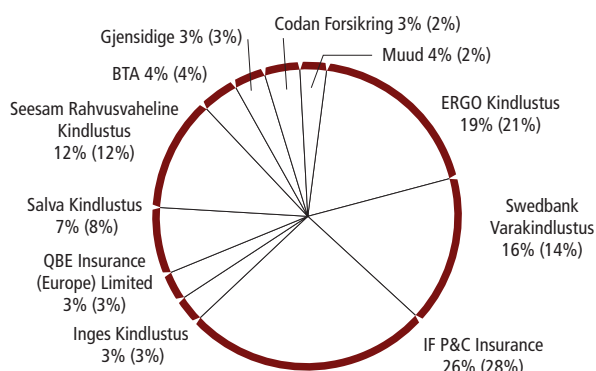
a. Teenusepakkujad

Turuosad

Kahjukindlustajate turul suurendas jätkuvalt oma turuosa kogutud kindlustusmaksete järgi Swedbank Varakindlustus 14%-lt 16%-ni. Samas kahanes mõnevõrra suurimate kahjukindlustajate turuosa: IF P&C Insurance turuosa vähenes 28%-lt 26%-ni ning ERGO Kindlustuse turuosa vähenes 21%-lt 19%-ni.

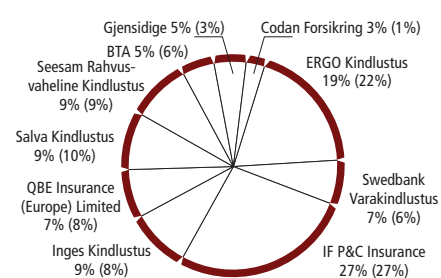
Välismaiste kindlustusandjate filiaalide summaarne turuosa on 17% (2008: 14%). Suurima turuosaga on neist BTA Apdrošināšanas akciju sabiedrība Eesti filiaal (4%).

Kahjukindlustusseltside turuosad 2009. aastal kogutud maksete järgi (sulgudes 2008)

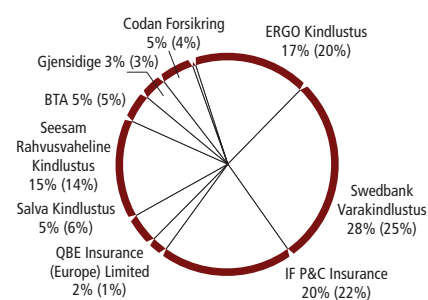

Suurim turuosa liikluskindlustuses ja varakindlustuses kuulub endiselt IF P&C Insurance'ile – vastavalt 27% ja 41%. Kaskokindlustuses aga Swedbank Varakindlustusele – 28%.

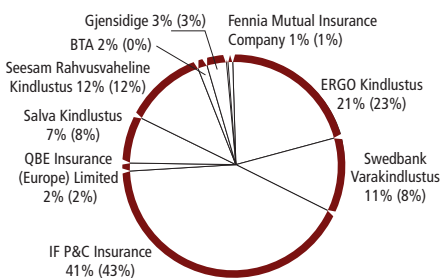
Turujaotus: liikluskindlustus

Turujaotus: maismaasõidukite kindlustus

Turujaotus: varakindlustus

5. Investeeringis- ja pensionifondid⁶

Investeeringisfondide, sh pensionifondide varade maht kasvas aastaga 17% ehk 3,7 miljardi krooni võrra, moodustades aasta lõpuks 24,9 miljardit krooni⁷.

Eesti investeeringisfondide arengut mõjutas 2009. aastal paljuski globaalsete finantsturgude paranemine ning madalad intressimäärad.

Maailma aktsiaturgude kasv viis aktsiatesse investeerivate fondide varade mahu tõusule. Aktsiafondide varade maht suurenes aasta alguse 3,6 miljardilt kroonilt aasta lõpuks 5,8 miljardile kroonile ehk 61%. Varade mahu kasv on saavutatud nii tootluse arvelt kui ka tänu investorite raha sissevoolule aktsiafondidesse (eelkõige aasta teisel poolel).

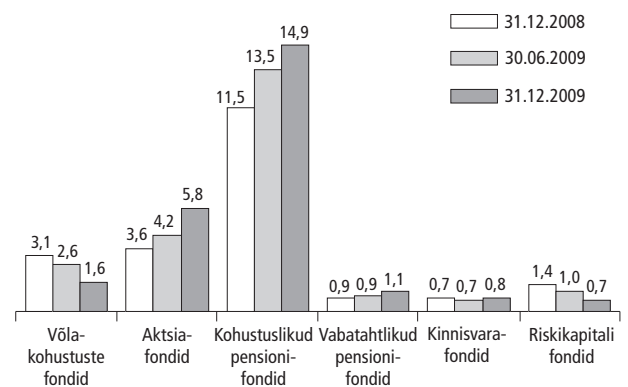
Eesti fondisektori mahu kasvu 2009. aastal tagasid ka pensionifondid. Kuigi 1. juunil 2009 peatas riik kohustuslike pensionifondidesse (II sambasse) sissemaksete tegemise, suurenes kohustuslike pensionifondide varade maht aastaga 29%, kasvades 11,5 miljardilt kroonilt 14,9 miljardi kroonini.

Võlakohustuste fondide varade maht aastaga kukkus. Intressiinstrumentide madala tootluse tõttu vähenes investorite huvi nende kasutamise vastu. 2009. aastal otsustati likvideerida 3 võlakohustuste fondi, sh ainuke Eestis tegutsenud rahaturufond – Swedbank Rahaturufond. Eesti fondisektori suurimate võlakohustuste fondide likvideerimise tulemusena vähenes võlakohustuste fondide varade maht 2009. aastal 49% võrra, moodustades aasta lõpuks 1,6 miljardit krooni.

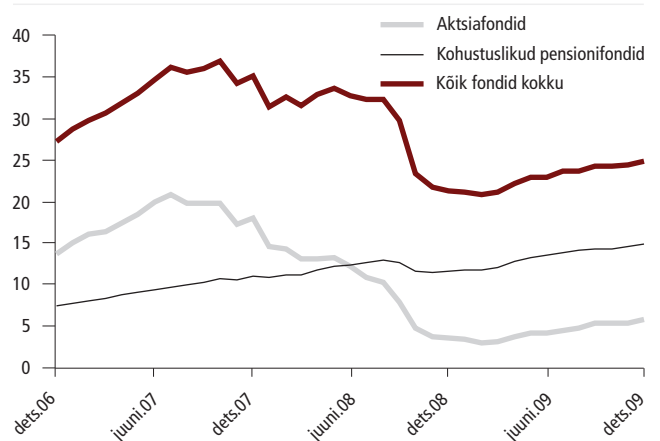
Fondisektori koondstruktuuris on endiselt suurimaks fonditüübiks kohustuslikud pensionifondid osakaaluga 60% (2008. aasta lõpus 54%) fonditurust. Suuruselt teisel kohal on aktsiafondid osakaaluga 23% (2008. aasta lõpus 17%) ning kogumahuga 4,2 miljardit krooni. Võlakohustuste fondide osakaal oli 6% kogu fondide varade mahust (2008. aasta lõpus 15%).

Üldine turujaotus:	Swedbank Investeeringisfondid	49%
	SEB Varahaldus	24%
	Danske Capital	9%
Kliente:	727 054 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	fondide kogumaht 24,9 mld kr	

Fondide mahud (mld kr)

Investeeringis- ja pensionifondide dünaamika 2007–2009. a (mld kr)

⁶ Andmed investeeringisfondide kohta hõlmavad kõiki Eestis registreeritud investeeringisfondide kliente, sh ka välisriikide kliente.

⁷ Turuväärtus.

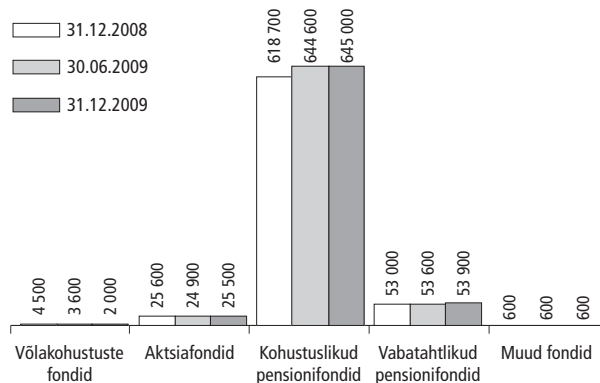
a. Tarbijad⁸

2009. aastal vähenes investeerimisfondide osakuomanike koguarv⁹, seda eelkõige võlakohustuste fondide likvideerimise tulemusena. Aktsiafondide osakuomanike arv esimesel poolaastal langes, kuid aasta teisel poolel taastus praktiliselt aasta alguse tasemel. Samas suurenes jätkuvalt pensionifondide osakuomanike arv nii kohustuslikes kui ka vabatahtlikes pensionifondides.

Kohustuslike pensionifondide osakuomanike arv ulatus 2009. aasta lõpu seisuga 645 000-ni, mis muudab kohustuslike pensionifonde suurimaks fondiliigiks ka kliendibaasi järgi. Siinkohal tuleb aga silmas pidada, et paljud eraisikud kasutavad võimalust koguda pensioni läbi mitme kohustusliku pensionifondi ja seega on II pensionisambaga liitunute tegelik arv osakuomanike arvust väiksem (2010. aasta alguse seisuga ca 593 000 isikut). Vabatahtlike pensionifondide osakuomanike arv oli 53 900 isikut.

- Aktsiafondide osakuomanike arv oli 25 500 isikut.
- Võlakohustuste fondide osakuomanike arv oli 2 000 isikut.
- Muude fondide (kinnisvara- ja riskikapitali fondid) osakuomanike arv oli 600 isikut.

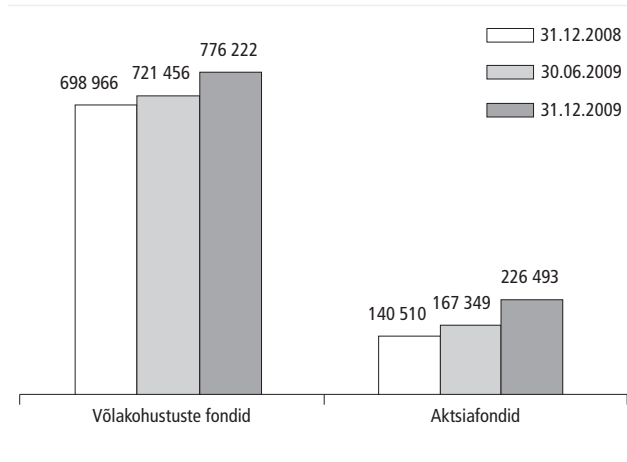
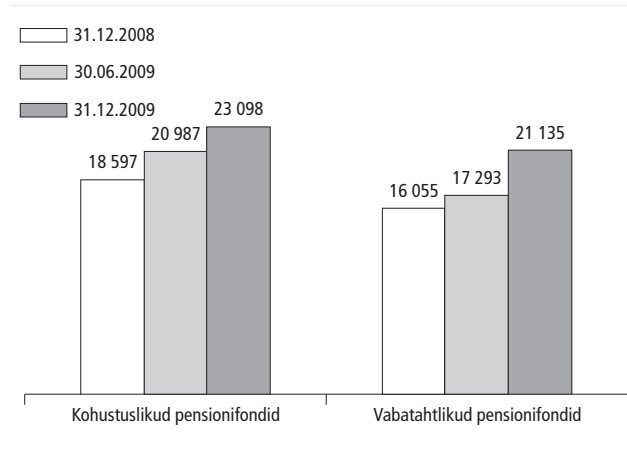
Investeerimis- ja pensionifondide osakuomanike arv

⁸ Kõik järeldused fondide kliendibaasi kohta põhinevad osakuomanike arvu. Isik võib omada mitme fondi osakuid.

Seega näitab osakuomanike arv pigem inimeste aktiivsust investeerimisel läbi fondide, mitte konkreetsete isikute arvu.

⁹ Sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanikke.

Investeeringute maht osakuomaniku kohta, kr (1)**Investeeringute maht osakuomaniku kohta, kr (2)**

Suurimad investeeringud ühe kliendi kohta¹⁰ on endiselt tehtud võlakohustuste fondidesse, mis tuleneb asjaolust, et seda liiki fonde kasutavad enim likviidsuse juhtimise eesmärgil juriidilised isikud :

- võlakohustuste fondid 776 000 krooni;
- aktsiafondid 226 000 krooni;
- kohustuslikud pensionifondid 23 000 krooni;
- vabatahtlikud pensionifondid 21 000 krooni.

Investeeringud muudesse fondidesse (kinnisvara- ja riskikapitalifondid) moodustasid keskmiselt 2 miljonit krooni osakuomaniku kohta. Nii kinnisvara- kui ka riskikapitalifondid on kõrgema riskiga fondid, kuhu investeerivad enamasti jõukamad eraisikud ja kutselised investorid.

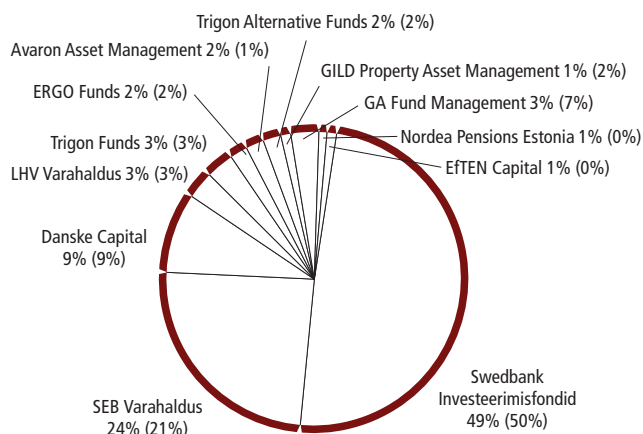
b. Teenusepakkujad

2009. aastal suuri muutusi turujaotuses fondivalitsejate vahel ei toimunud ning turg jäi suhteliselt stabiilseks.

Suurim turuosa 49%-ga kuulub endiselt Swedbank Investeeringufondidele.

SEB Varahaldusele kuulus 24% fonditurust, tema turuosa suurenes 21%-lt 24%-ni.

2009. aastal alustas oma tegevust Eestis EfTEN Capital, mis valitseb ühte kinnisvarafondi ning millele kuulus aasta lõpu seisuga 1% fonditurust.

Turujaotus: kõik fondid kokku seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

¹⁰ Investeeringud ühe kliendi kohta on näitliku iseloomuga ning viitavad vaid investeeringu ligikaudsele suurusjärgule (nt pensionifondide puhul viivad uued süsteemiga liitujad keskmise investeeringu mahu allapoole).

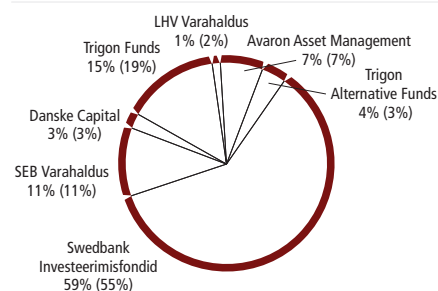
Aksiafondide turujaotuses kasvas veelgi Swedbank Investeerimisfondide turuosaga 55%-lt 59%-ni, Trigon Funds'i turuosaga vähenes 19%-lt 15%-ni.

Swedbank Investeerimisfondidele kuuluvate **võlakohustuste fondide**¹¹ likvideerimine 2009. aastal tõi kaasa ka olulisi muutusi turuosades. Swedbank Investeerimisfondide turuosaga vähenes 68%-lt 27%-ni. Samas SEB Varahalduse turuosaga kasvas 27%-lt 64%-ni.

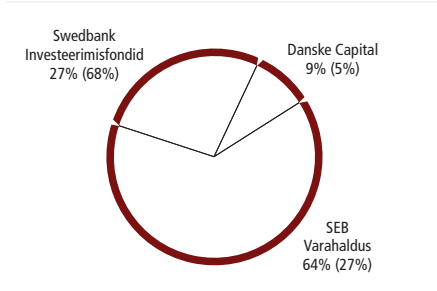
Turujaotus nii kohustuslike kui ka vabatahtlike **pensionifondide** puhul püsis stabiilsena. Turg on jaotatud suures osas kahe fondivalitseja – Swedbank Investeerimisfondide ning SEB Varahalduse vahel.

Muude fondide osas on suurima turuosaga GA Fund Management 50%-ga. Esimesel poolaastal turule tulnud EFTEN Capital hõivas 14%-se turuosaga.

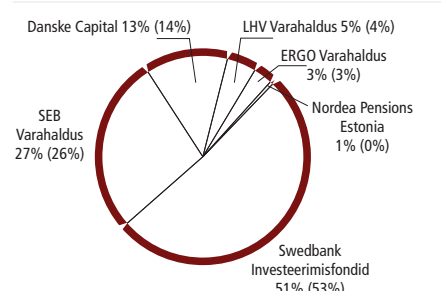
Turujaotus: aksiafondid

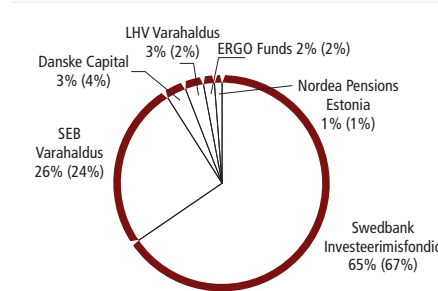
Turujaotus: võlakohustuste fondid

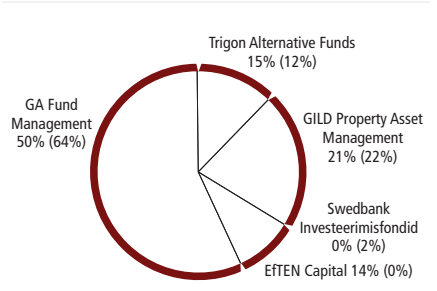
Turujaotus: kohustuslikud pensionifondid

Turujaotus: vabatahtlikud pensionifondid

Turujaotus: muud fondid

Kuna investeerimisfondide klientidest moodustavad põhiosa mitteresidendid, on Eesti fondituru kohta järelduste tegemiseks oluline eristada Eesti residentidest kliendid mitteresidentidest.

Aastataguse perioodiga võrreldes muutus oluliselt **aktsiafondide** klientide struktuur. Märgatavalt suurenes **mitteresidentide osakaal 57%** (seisuga 31.12.2008: 29%) ning vähenes juriidilistest isikutest residentide osakaal 53%-lt 27%-ni.

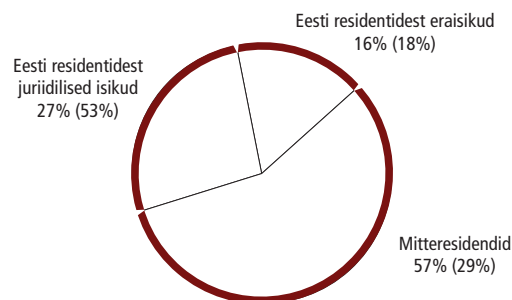
Aktsiafondidesse paigutatud 5,8 miljardist kroonist kuulus Eesti residentidest eraisikutele 16%. Eesti **residentidest eraisikute** poolt eelistatavaks aktsiafondide fondivalitsejaks on Swedbank Investeerimisfondid, mis valitses 54% Eesti residentidest eraisikute poolt aktsiafondidesse paigutatud varadest. SEB Varahaldus valitses 32% Eesti residentidest eraisikute poolt aktsiafondidesse paigutatud varadest.

Võlakohustuste fondidesse paigutatud 1,6 miljardist kroonist kuulus Eesti residentidest eraisikutele 6%. Eesti residentidest eraisikute turul on turuliidriks saanud SEB Varahaldus, kes valitses 94% võlakohustuste fondidesse paigutatud varadest. Senine turuliider Swedbank Investeerimisfondid võlakohustuste fonde enam ei valitse.

Muudesse fondidesse paigutatud 1,5 miljardist kroonist kuulus Eesti residentidest eraisikutele vaid 2%.

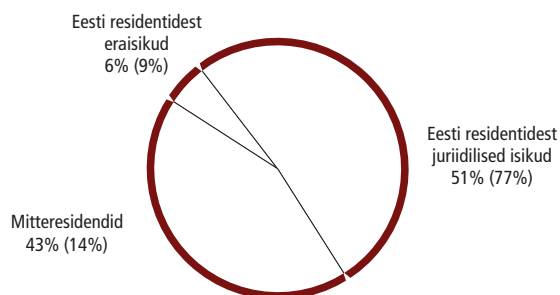
Aktsiafondide klientide struktuur seisuga 31.12.2009

(sulgudes 31.12.2008)

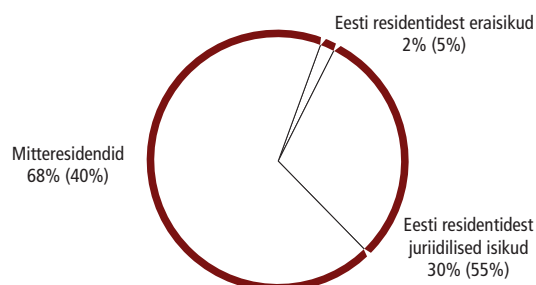
Võlakohustuste fondide klientide struktuur seisuga 31.12.2009

(sulgudes 31.12.2008)

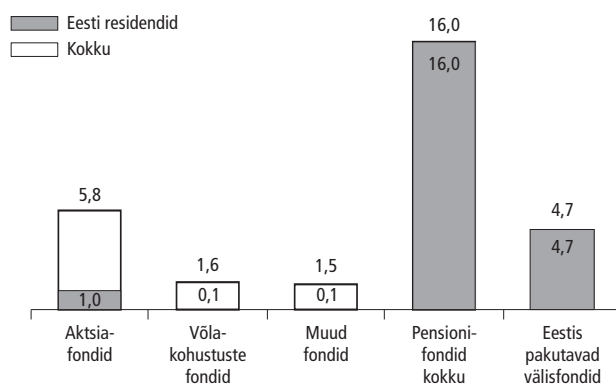
Muude fondide klientide struktuur seisuga 31.12.2009

(sulgudes 31.12.2008)

Eesti residentide eelistused fondide valikul:

Eesti residentide fondidesse paigutatud raha seisuga 31.12.2009 (mln kr)

6. Individuaalportfellid¹²

a. Teenus

Individuaalportfellide valitsemise teenust pakuvad nii investeerimisühingud, fondivalitsejad kui ka krediidasutused.

Aastaga suurenes klientide individuaalportfellide koondmaht 27%, moodustades 2009. aasta lõpu seisuga 14,9 miljardit krooni (2008. aasta lõpus 11,7 miljardit krooni).

Individuaalportfellide mahu suurim kasv toimus investeerimisühingute osas, kus hallatavate individuaalportfellide maht kasvas 1,1 miljardilt 3,2 miljardi kroonini. Fondivalitsejate poolt hallatavate individuaalportfellide maht kasvas aastaga 6,5 miljardilt 6,8 miljardi kroonini, krediidasutuste poolt hallatavate individuaalportfellide maht 4,1 miljardilt 4,9 miljardi kroonini.

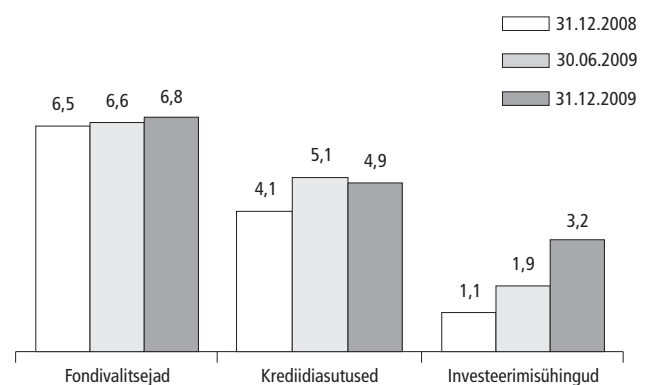
b. Teenusepakkujad

Individuaalportfellide valitsemise teenusepakkujate turg muutus 2009. aastal vähem kontsenteeritumaks. Oma positsioone on tagasi võtmas Evli Securities, mille turuosa hallatavate individuaalportfellide mahu järgi on aastaga suurenenud 8%-lt 22%-ni.

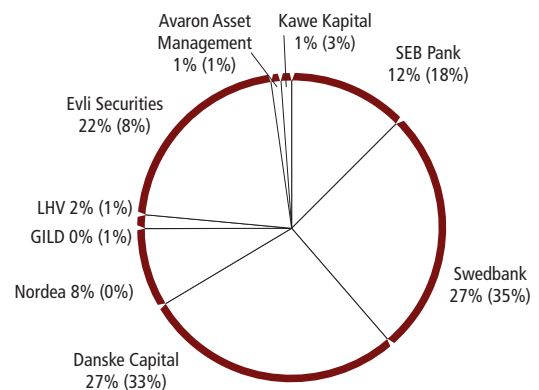
Suurim turuosa individuaalportfellide valitsemisel kuulub endiselt Swedbank Grupile ning Danske Capitalile (kummalegi 27%). Nordea Bank Finland omandas aasta lõpuks 8% turust.

Üldine turujaotus:	Swedbank	27%
	Danske Capital	27%
	Evli Securities	22%
Kliente:	info puudub	
Teenuse maht:	portfellide kogumaht 14,9 mld kr	

Individuaalportfellide mahud (mld kr)

Individuaalportfellide turujaotus teenusepakkujate lõikes seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

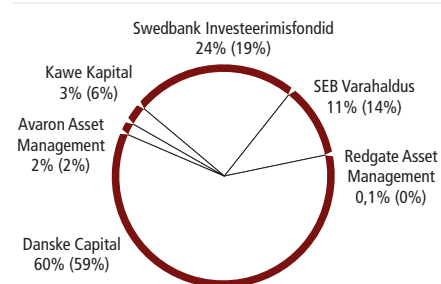

¹² Andmed individuaalportfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki nimetatud teenust Eestis pakkuvaid subjekte, kelle klientideks võivad olla nii Eesti kui ka välisriikide kliendid.

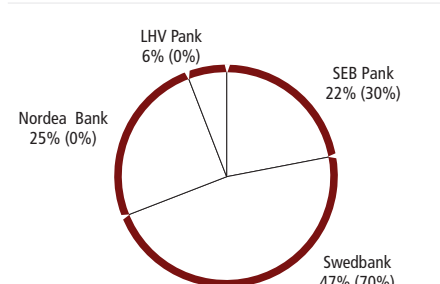
Fondivalitsejate lõikes kuulus suurim individuaalportfellide koondportfell Danske Capital'ile (60%), krediidasutuste lõikes Swedbank'ile (47%). Arvestatavaks turuosaliseks krediidasutuste seas on saanud Nordea Bank Finland Eesti filiaal, mille turuosa suurenes 0%-lt 25%-ni.

Investeeringusühingute lõikes kuulus valdav osa individuaalportfellide mahust Evli Securities'ile (99%).

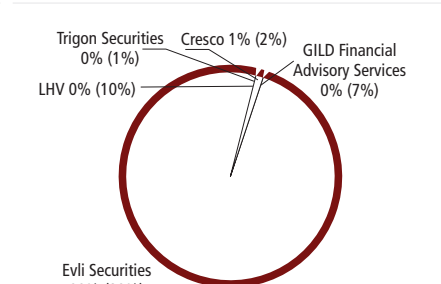
Individaalportfellide turujaotus fondivalitsejate lõikes

Individaalportfellide turujaotus krediidasutuste lõikes

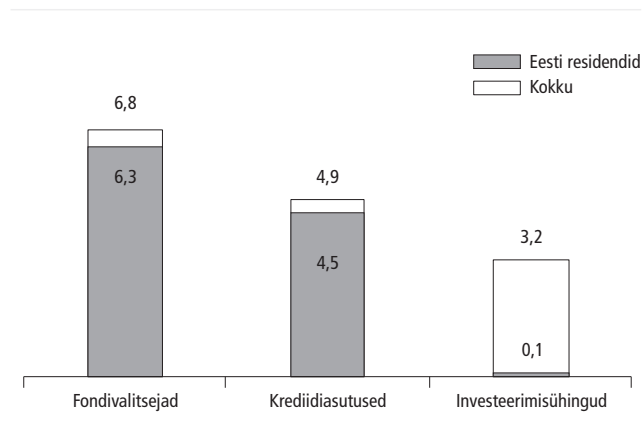
Individaalportfellide turujaotus investeeringusühingute lõikes

c. Teenuse tarbijad

Suurim osa individuaalportfellide valitsemise teenust kasutavatest klientidest on Eesti residentid (73%). Suurima Eesti residentidest klientide osakaaluga on fondivalitsejad, kus residentidest kliente oli aasta lõpu seisuga 93%. Krediidasutustes oli residentidest kliente 92% ning investeeringusühingutes vaid 3%.

Eesti residentide osalus valitsetavates individuaalportfellides, mld kr (seisuga 31.12.2009)

7. Laenud¹³

2009. aastal vähenes pankade laenuportfelli maht 5,7% ehk 15,0 miljardi krooni võrra, ulatudes 2009. aasta lõpu seisuga 245,4 miljardi kroonini, millest laenud äriühingutele¹⁴ moodustasid 45% ja laenud eraisikutele¹⁵ 48%.

Enim vähenes laenude maht finantseerimisasutuste osas: 6,9 miljardit krooni. Laenud äriühingutele vähenesid 5,7 miljardit krooni ning laenud eraisikutele 3,0 miljardit krooni.

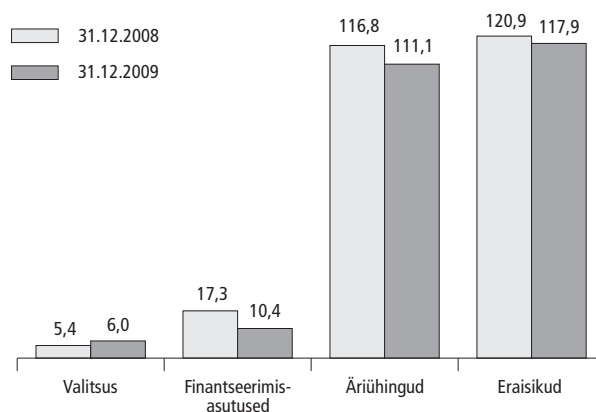
Kokkuvõttes väljastati 2009. aasta lõpu seisuga äriühingutele laene 111,1 miljardi ja eraisikutele 117,9 miljardi krooni ulatuses. Laenud finantseerimisasutustele¹⁶ moodustasid 10,4 miljardit krooni ning laenud valitsusele¹⁷ 6,0 miljardit krooni.

Suurima osa eraisikute laenudest moodustavad eluasemelaenud mahuga 95,6 miljardit krooni.

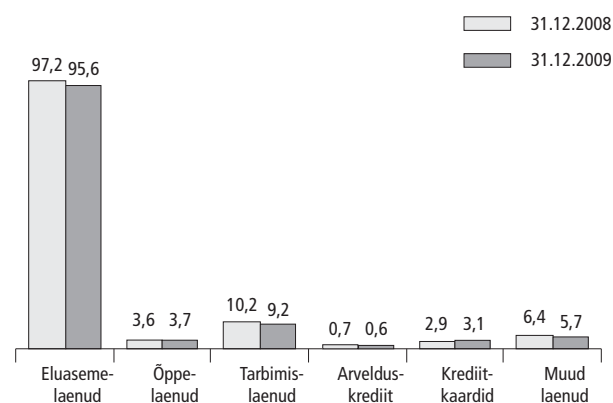
Aastaga vähenes laenude maht kõikide kliendigruppide lõikes v.a õppelaenud ja krediitkaardid.

Turujaotus:	Swedbank	44%
	SEB Pank	23%
	Danske Bank Eesti filiaal	12%
Eraisikute kliente:	1 150 000 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	koondlaenuportfelli maht 245 mld kr	

Laenude maht (mld kr)

Eraisikute laenude maht (mld kr)

¹³ Andmed laenude kohta sisaldavad Eestis väljastatud laenusid.

¹⁴ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühing, muu äriühing.

¹⁵ Eraisik, mittetulundusühing.

¹⁶ Kindlustusasutus ja pensionifond, muu finantseerimisasutus.

¹⁷ Keskkvalitsus, kohalik omavalitsus, riiklik sotsiaalkindlustusfond, muu eelarveväline fond.

a. Tarbijad

Eraisikute keskmised laenujääkide summad:

Eraisikutele väljastatud laenude keskmine jääk, kr

	30.06.2008	31.12.2008	30.06.2009	31.12.2009
Eluasemelaenud	609 000	609 000	602 000	597 000
Õppelaenud	30 000	31 000	31 000	32 000
Tarbimislauend	45 000	43 000	41 000	40 000
Arvelduskrediit	5 000	5 000	5 000	5 000
Krediitkaardid	7 000	7 000	6 000	7 000
Muud laenud	117 000	120 000	113 000	110 000

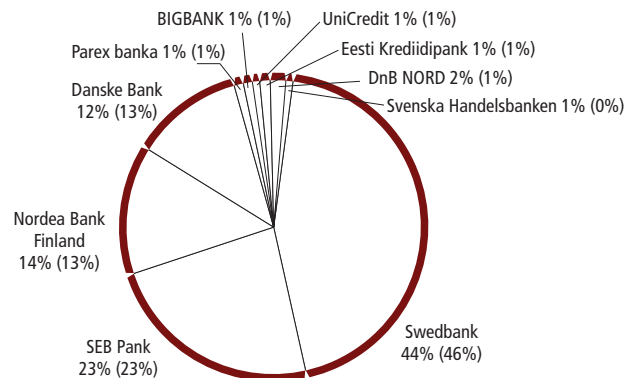
2009. aastal vähenes eluasemelaenude keskmine jääk 609 000 kroonilt 597 000 kroonini, õppelaenude keskmine jääk kasvas 31 000 kroonilt 32 000 kroonini, muude laenude¹⁸ keskmine jääk vähenes 120 000 kroonilt 110 000 kroonini. Muude laenude kõrge keskmine jääk on tingitud eelkõige äritegevuse eesmärgil võetud laenudest, mille jääk ulatus keskmiselt 569 000 kroonini. Tarbimislauendude keskmine jääk vähenes 43 000-lt 40 000 kroonini. Krediitkaartide keskmine jääk jäi muutmatuks, ulatudes 7 000 kroonini.

2009. aasta lõpu seisuga oli eraisikutega sõlmitud eluaseme-laenu lepingute arv 160 200, õppelaenulepingute arv 114 200, tarbimislauendude arv 229 000, arvelduskrediidi lepingute arv 127 600, krediitkaardilepingute arv 467 500 ning muude laenu-lepingute arv 52 000.

b. Teenusepakkujad

Laenu turg on jaotatud suure osas nelja suurema panga vahel, kellele kuulub kokkuvõttes 93% koguturust. Suurimat turuosa omab Swedbank – 44% kogu koondlaenuportfellist, järgnevad SEB Pank 23%, Danske Bank Eesti filiaal 12% ning Nordea Bank Finland Eesti filiaal 14%-ga.

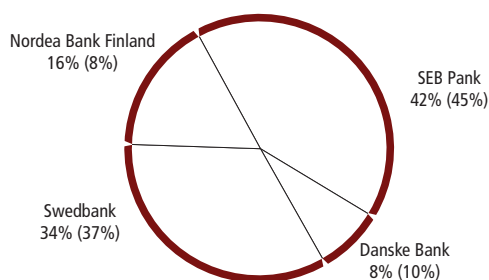
Ülejäänud 7% turust jagavad omavahel 10 turuosalist, kellest suurima turuosaga on DnBNord 1,9%-se turuosaga.

Turujaotus: laenud seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

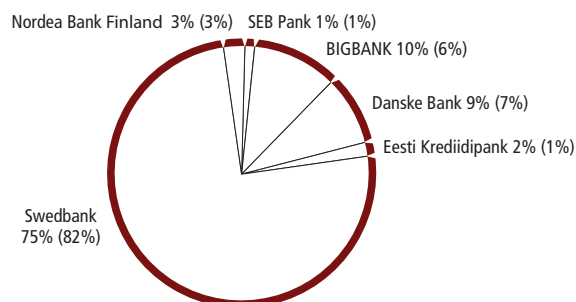
20 ¹⁸ Muud eraisikutele ja mittetulundusühingutele väljastatud laenud on muuhulgas väärtpaberite soetamiseks, äriühingu tegevuse alustamiseks ja laiendamiseks võetud laenud.

Eriiigiliste laenude jaotus Eestis tegutsevate krediidasutuste vahel:

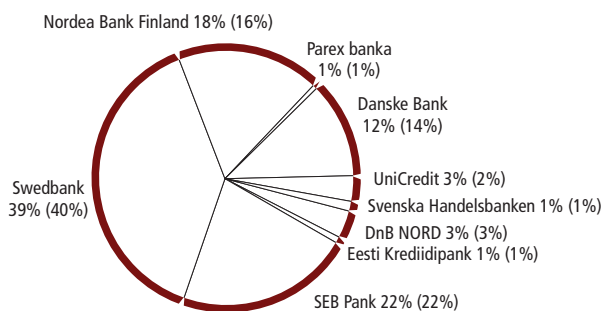
Turujaotus: valitsuse laenud seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

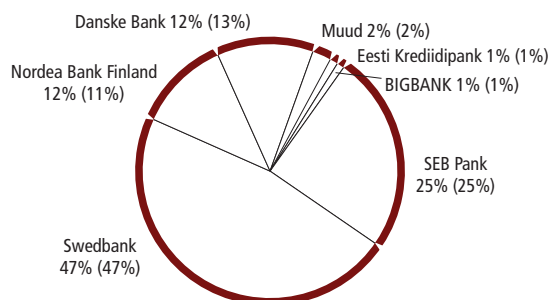
Turujaotus: finantseerimisastutuste laenud

Turujaotus: äriühingute laenud

Turujaotus: eraisikute laenud

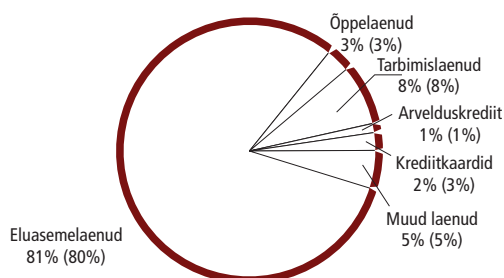
Valitsusele väljastatud laenude turg on üsna volatiilne: 2008. aasta vältel kõikus valitsuse laenude jaotus krediidasutuste vahel oluliselt, kuid aasta lõpuks taastus aasta alguse seis. Valitsusele väljastatud laenude turg on endiselt jaotatud suuresti SEB Panga ja Swedbank'i vahel. 2008. aasta lõpus oli 42% valitsuse laenudest väljastatud SEB Panga poolt, 34% Swedbank'i poolt.

Suurim osa äriühingute laenudest on väljastatud Swedbank'i (39%) ja SEB Panga (22%) poolt.

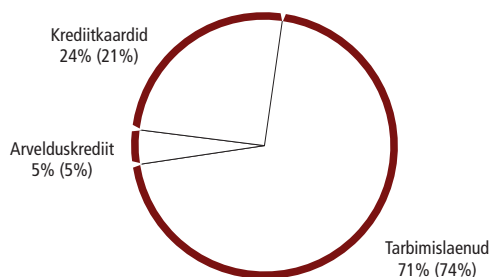
Finantseerimisastutuste laenude turg kuulub 75%-ses ulatuses Swedbank'ile.

Suurim osa eraisikutele kuuluvatest laenujääkidest on samuti koondunud Swedbank'i (47%) ning SEB Panga (25%). Eraisikute laenude turujaotus on läbi aegade olnud kõige stabiilsem.

Eraisikute laenude jaotus seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

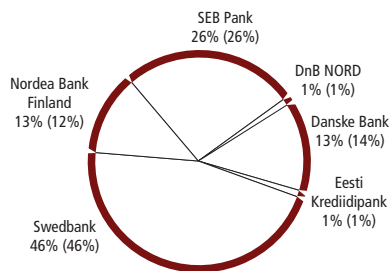
Igapäevase tarbimisega seotud laenu

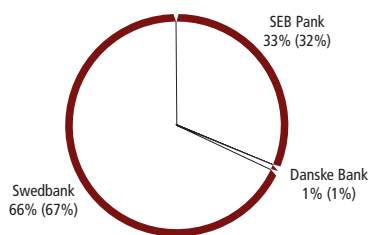
Eraisikutele väljastatud erinevate laenu liikide jaotus poolaasta jooksul ei muutunud. Valdav osa eraisikutele väljastatud laenudest on eluasemelaenu, kokku 81% ehk 95,6 miljardit krooni. Igapäevaste kulutustega seotud laenu (tarbiselaenu, krediitkaardide kasutatud osa, arvelduskrediit) moodustasid kokku 12,9 miljardit krooni.

Eraisikute laenu turg on väga kontsentreeritud, ligikaudu pool turust kuulub Swedbank'ile, ülejäänud osa jaotavad omavahel suures osas SEB Pank, Danske Bank Eesti filiaal ning Nordea Bank Finland Eesti filiaal.

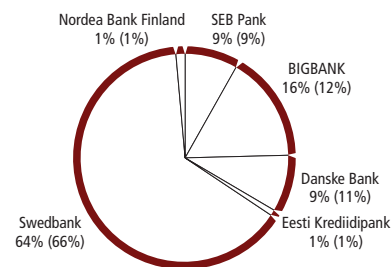
Turujaotus: eraisikute eluasemelaenu

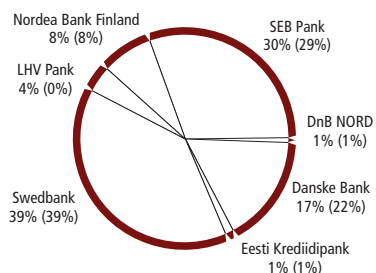
Turujaotus: eraisikute õppelaenu

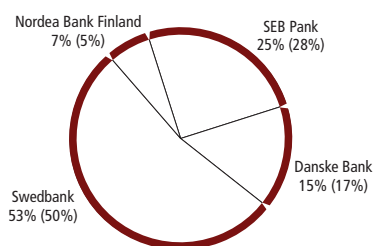
Turujaotus: eraisikute tarbiselaenu

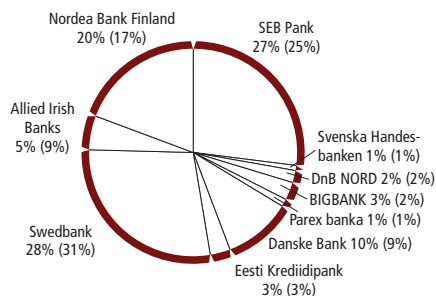
Turujaotus: eraisikute arvelduskrediit

Turujaotus: eraisikute krediitkaardid

Turujaotus: eraisikute muud laenu

8. Hoiustamine¹⁹

Eesti pankades deponeeritud **kliendihoiuste maht** kasvas 2009. aastal 5,7% ehk 8,5 miljardi krooni võrra, ulatudes 2009. aasta lõpus 157,3 miljardi kroonini. Nõudmiseni ja üleõhoiused moodustasid sellest 71 miljardit krooni, tähtajalised ja säästuhoiused 83 miljardit krooni ning investeerimis- ja muud hoiused 3 miljardit krooni. Aastaga on nõudmiseni ja üleõhoiuste osakaal vähenenud 47%-lt 45%-ni ning tähtajaliste ja säästuhoiuste osakaal suurenenud vastavalt 50%-lt 53%-ni kõikidest hoiustest.

Suurima osa hoiustest moodustasid äriühingute²⁰ hoiused osakaaluga 45% koguhoiustest ning kogumahuga 71 miljardit krooni.

Eraisikutele²¹ kuulus 39% koguhoiustest kogumahuga 61 miljardit krooni, millest nõudmiseni ja üleõhoiused moodustasid 25 miljardit, tähtajalised ja säästuhoiused 34 miljardit krooni ning investeerimis- ja muud hoiused moodustasid 2 miljardit krooni.

Valitsuse hoiused moodustasid 9% koguhoiustest kogumahuga 14 miljardit krooni.

Finantseerimisasutuste²² hoiused moodustasid 7% koguhoiustest kogumahuga 11 miljardit krooni.

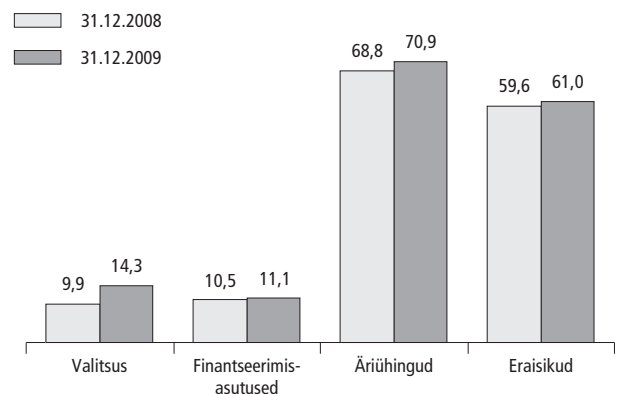
a. Teenusepakkujad

Eesti hoiuseturg on jaotatud põhiosas nelja suurima panga vahel: Swedbank'ile kuulus 2009. aasta lõpus 47% hoiustest, SEB Pangale 21%, Danske Bank Eesti filiaalile 15% ning Nordea Bank Finland Eesti filiaalile 8% kõikidest hoiustest.

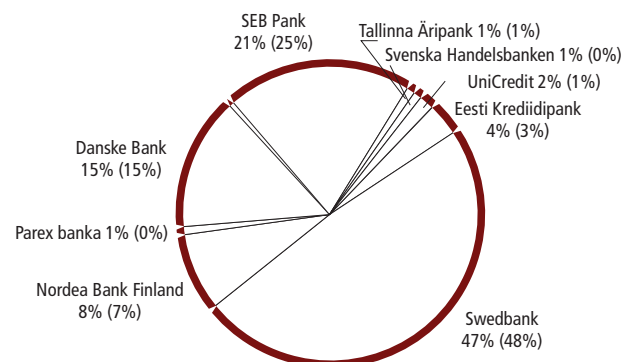
2009. aasta lõpu seisuga deponeeriti suurim osa hoiustest Swedbank'is: valitsuse hoiustest 39%, finantseerimisasutuste hoiustest 39%, äriühingute hoiustest 43% ja eraisikute hoiustest 55%.

Turujaotus:	Swedbank	47%
	SEB Pank	21%
	Danske Bank Eesti filiaal	15%
Kliente:	3 036 016 kehtivat lepingut	
Teenuse maht:	hoiuste kogumaht 157 mld kr	

Hoiuste mahud (mld kr)

Turujaotus: hoiused seisuga 31.12.2009 (sulgudes 31.12.2008)

¹⁹ Andmed hoiuste kohta hõlmavad kõigis Eestis tegutsevates krediidiasutustes ning välisriikide Eesti filiaalides deponeeritud summasid ehk nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide hoiuseid.

²⁰ Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühingud, muud äriühingud.

²¹ Eraisikud, mittetulundusühingud.

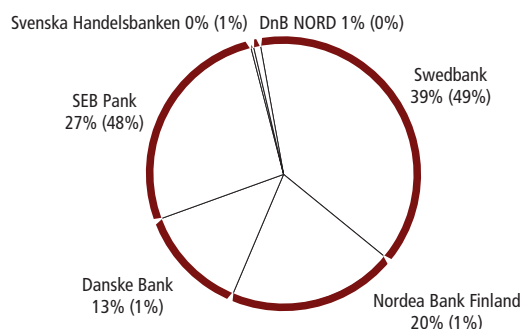
²² Kindlustusasutused ja pensionifondid, muud finantseerimisasutused.

2009. aastal toimusid olulised muudatused valitsuse hoiuste turujaotuses. Kui varem deponeeriti kõik valitsuse hoiused peamiselt Swedbank'is ja SEB Pangas, siis 2009. aastal hakkasid valitsusasutused hoidma oma raha lisaks ka Nordea Bank Finland Eesti filiaalis ja Danske Bank Eesti filiaalis. Aastaga kasvas Nordea Bank Finland Eesti filiaali turuosa 1%-lt 20%-ni. Danske Bank Eesti filiaali turuosa kasvas 1%-lt 13%-ni. Swedbank'i turuosa vähenes 49%-lt 39%-ni, SEB Panga turuosa vähenes 48%-lt 27%-ni.

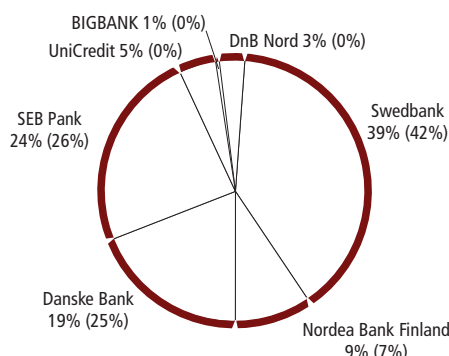
Finantseerimisasutuste hoiuste turgu iseloomustas 2009. aastal väiksemate krediidasutuste turuosa suurenemine. UniCredit Bank Eesti filiaali turuosa suurenes aastaga 0%-lt 5%-ni, Bank DnB Nord Eesti filiaali turuosa 0%-lt 3%-ni. Suurim turuosa kuulus aga endiselt Swedbank'ile: 39% finantseerimisasutuste hoiustest. SEB Pangale kuulus 24% turust, Danske Bank Eesti filiaali turuosa oli 19%.

Äriühingute hoiuste turujaotus jäi 2009. aastal stabiilseks. Swedbank'i turuosa püsis 43%-sel tasemel, Danske Bank Eesti filiaali turuosa vähenes 21%-lt 20%-ni, SEB Panga turuosa vähenes 20%-lt 17%-ni.

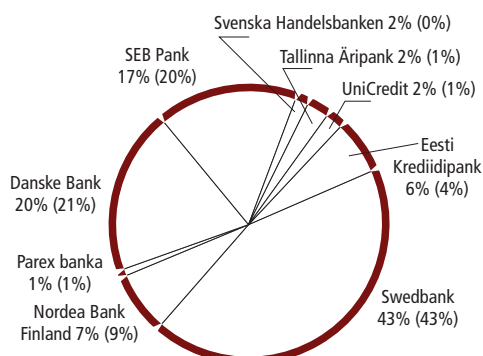
Turujaotus: valitsuse hoiused

Turujaotus: finantseerimisasutuste hoiused

Turujaotus: äriühingute hoiused

Eraisikute hoiuste turgu iseloomustab samuti stabiilsus. Turuosade kõikumised ei ületanud 1%. Aastaga vähenes Swedbank'i turuosa 56%-lt 55%-ni, SEB Panga turuosa 24%-lt 23%-ni, Danske Bank Eesti filiaali turuosa 9%-lt 8%-ni, Nordea Bank Finland Eesti filiaali turuosa 7% jäi muutumatuks. Aastaga suurenesid väikeste pankade turuosad: BIGBANK'i turuosa 1%-lt 2%-ni ning Tallinna Äripanga ja Parex banka Eesti filiaali turuosad suurenesid 0%-lt 1%-ni.

b. Teenuse tarbijad

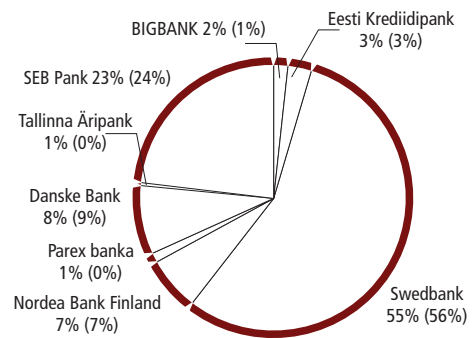
Võrreldes aastataguse perioodiga vähenes nõudmiseni ja üleõhoiuste lepingute arv²³ 1,5% võrra, samas suurenes tähtjaliste ja säästuhoiuste arv 8% võrra ning investeerimis- ja muude hoiuste arv 24%.

Kehtivate lepingute arv seisuga 31.12.2009:

■ Nõudmiseni ja üleõhoiused kokku	2 487 000 lepingut
sh eraisikud	2 269 000 lepingut
■ Tähtjalised ja säästuhoiused kokku	504 000 lepingut
sh eraisikud	487 000 lepingut
■ Investeerimis- ja muud hoiused kokku	45 000 lepingut
sh eraisikud	44 000 lepingut

Eraisiku nõudmiseni ja üleõhoiuse keskmine suurus oli 2009. aasta lõpu seisuga **11 000** krooni, tähtjalise ja säästuhoiuse suurus **70 100** krooni ning investeerimis- ja muu hoiuse suurus **43 800** krooni.

Turujaotus: eraisikute hoiused

²³ Arvesse on võetud vaid rahaliste vahendite hoiused.